

John Steinbeck - O myších a lidech

Úvod

Jméno: John Steinbeck (1902 - 1968)

Národnost: USA

Život autora

John Steinbeck byl **americký spisovatel a nositel Nobelovy i Pulitzerovy ceny za literaturu**. Vyrůstal v chudých poměrech a už jako školák musel pomáhat s prací na farmách. V 17 letech odešel studovat na Stanfordovu univerzitu, kterou ale brzy opustil, jelikož ve vysokoškolském studiu neviděl svou budoucnost. Krom spisovatelské činnosti vystřídal i řadu jiných profesí, pracoval například jako reportér, zedník nebo námořník. Účastnil se 2. světové války, kde působil jako válečný reportér a ke konci života se věnoval hlavně cestování. Steinbeck i přes svůj literární úspěch žil "**obyčejný život**", což se také silně projevuje v tématech jeho děl.

Autorova tvorba

Steinbeck se ve svých dílech věnoval hlavně **sociálním problémům tehdejší společnosti**. Nebál se mluvit o tématech jako jsou **chudoba, rasismus a diskriminace**, což mělo **velký dopad na americkou společnost** a dokonce svou tvorbou přispěl ke změnám některých zákonů. Typičtí Steinbeckovi hrdinové jsou **obyčejní pracující lidé i tuláci a lidé bez domova**, které nekritizoval ale spíše k nim přistupoval s pochopením.

Další díla: Hrozný hněvu - román, Plán Tortilla - román, Na plechárně - novela

Literárně historický kontext

Období: 1. polovina 20. století, meziválečná a poválečná literatura.

Tato doba byla charakteristická **hlubokou krizí hodnot, politickou nestabilitou a hledáním nového smyslu života**, což se odráželo v literární tvorbě většiny autorů. V USA vzniká tzv. **ztracená generace**, což jsou autoři, jejichž život byl těžce poznamenán válkou. Tvorba tohoto období je často označována jako **realistická próza**.

Autorovi současníci a jejich stěžejní díla

Současníci mimo ztracenou generaci

Antoine De Saint-Exupéry [Francie]

- Malý princ - filozofická pohádka

George Orwell [Anglie]

- Farma zvířat - novela

George Bernard Shaw [Anglie]

- Pygmalion - pětiaktovka

Albert Camus [Francie]

- Cizinec - román

Autoři ztracené generace

Ernest Hemingway [USA]

- Stařeč a moře - novela

Erich Maria Remarque [Německo]

- Na západní frontě klid - román

Francis Scott Fitzgerald [USA]

- Velký Gatsby - román

Druh: Epika**Žánr:** Novela**Forma:** Próza

Téma

Zobrazení amerického venkova v období velké hospodářské krize, poukázání na problémy tehdejší doby (rasismus, dopady ekonomické krize). Síla přátelství s cílem dosáhnout i přes překážky společného snu.

Motivy

Přátelství a péče o druhé, lidské chyby, žárlivost, rasismus, tragický osud, lidské sny

Časoprostor

Období velké hospodářské krize - 30. léta 20. století. Farma v Kalifornii (poblíž města Soledad).

Kompozice

- **Chronologický postup s retrospektivními prvky** - vzpomínky na tetu Kláru
- 6 nepojmenovaných kapitol, dělení na odstavce, souvětí a věty
- Stavba textu je jednoduchá a přehledná, neobsahuje úvahy

Jazyková vrstva

Jazykové prostředky

- Jednoduché věty, přehledná stavba textu
- Hovorový jazyk - nespisovný, obecný jazyk, slang
- Rozdíl v mluvě Lennieho a George

Vypravěč

- Nezúčastněný

Vyprávěcí způsob

- Er forma

Typy promluv

- Děj je postaven na dialozích (má až blízko k dramatu)
- Hlavně přímá řeč

Adaptace

Stejnomený americký film - 2x (1939, 1992)

Hlavní postavy

George Milton - Obětavý a starostlivý, stará se o Lennieho

Lennie Small - Vysoký statný muž, je mentálně zaostalý, ale hodný

Curley - Agresivní, žárlivý a arogantní muž

Curleyho žena - Je nerada sama, osamělá, svůdná, chybí ji život, který si vysnila

Candy - Stařec s jednou rukou, uklízeč, dobrosrdečný a upovídaný

Crooks - Černoch stranící se ostatních, stojí na okraji společnosti

Slim - Kočí, přemýšlivý a chápavý, je dobrý člověk

Whit - Mladý nádeník (pomocník)

Carlson - Tlustý vtipálek, je nesoucitný, myslí si, že má vždy pravdu

Tipy na závěr

Zde najdeš eknihu O myších a lidech zdarma ke stažení:

<https://1url.cz/t1F1W>

Zajímal by tě videorozbor této knihy a autora?

Rozbor, který připravil projekt **Na potítku** najdeš zde:

https://www.youtube.com/watch?v=yqwdHo_Lf3w&ab_channel=Napot%C3%ADtku

Děj

Kniha začíná v Kalifornii, u řeky Salinas během velké hospodářské krize. Hlavními postavami jsou George Milton a Lennie Small. George je drobný a inteligentní muž, zatímco Lennie je jeho přesný opak - je obrovský a silný, ale mentálně zaostalý. Tito dva přátelé spolu cestují a hledají příležitostné práce na farmách. Už od začátku je patrné, že George se o Lennieho z velké části stará. Lennie je sice hodný a pracovitý, ale potřebuje dohled, protože ne vždy dokáže ovládat svou sílu a je trochu hromotluk. George a Lennie mají velký společný sen, že si za vydělané peníze pořídí vlastní farmu. Budou mít domek s hospodářstvím a králíky, o které se bude Lennie starat, miluje totiž hebká zvířátka, ale často se stává, že jim omylem kvůli své síle ublíží.

George a Lennie dorazí na ranč, kde hledají práci. Na ranči se setkají se správcem ranče. Poprvé se zde také objeví Curley, syn majitele ranče. Je to malý, ale velmi agresivní muž, který neustále vyhledává problémy, aby si vynahradil svůj komplex méněcennosti. Curleyho manželka, mladá a atraktivní žena, se cítí velmi osaměle a často flirtuje s ostatními muži.

George a Lennie se pomalu seznamují s ostatními lidmi z ranče. Slim, který působí na ranči jako kočí, daruje Lenniemu jedno ze svých štěnat, čímž naplní Lennieho touhu starat se o něco měkkého a živého. Spřátelí se také s mrzákem Candym, kterému se zalíbí jejich sen o vlastní farmě a je ochotný se k nim připojit.

Jednoho dne, když chlapci pomáhají na ranči, vyprovokuje Curley Lennieho. Dojde k potyčce, ve které mu Lennie svou nekontrolovanou silou omylem rozdrť ruku. George je zděšen, ale Slim situaci uklidní a Curley přísahá, že o incidentu nikomu neřekne, aby se vyhnul ponížení.

V průběhu děje se Lennie seznámí i s Crooksem, jediným černochem na ranči, který kvůli rasové segregaci žije odděleně od ostatních. V této kapitole dochází k dalšímu rozvinutí tématu osamělosti, protože Crooks je izolovaný od ostatních kvůli své rase a také svému hendikepu (má zraněná záda). Lennie, nevědomý rasových předsudků, jde za Crooksem, snaží se s ním spřátelit a povídá mu o svém snu o vlastní farmě. Napětí však narůstá, když se objeví Curleyho žena, která se začne do mužů navážet a nakonec tvrdě urazí Crookse a připomene mu jeho společenské postavení. Tím zničí všechny Crooksovy iluze o přátelství a naději, kterou mohl mít.

Lennie je ve stáji a hraje si s mrtvým štěnětem, které nechtěně zabil svou přehnanou silou. Je zoufalý, protože ví, že mu George nebude chtít dovolit starat se na jejich farmě o králíky. Do stáje přijde osamělá Curleyho žena a začnou si povídat. Lennie se jí líbí, a tak s ním začne flirtovat. Vnucuje se mu a přesvědčí ho, aby ji hladil po vlasech. Lennie ale jako obvykle nedokáže svou sílu ovládat a žena začne křičet, protože ji nechce pustit. Lennie zpanikaří a snaží se ji umlčet, místo toho jí ale omylem zlomí vaz.

Když zjistí, že se žena nehýbe, přepadne ho strach a uteče k řece. Je to místo, které mu George určil pro případ, že by se někdy dostal do problémů. Na farmě je poprask a všichni se snaží Lennieho najít. George tuší, co se stalo, a jde tak k řece, kde Lennieho najde. George už ví, co by s ním naštvaní farmáři udělali a tak se rozhodne Lenniemu ušetřit trápení. Chce pro něj to nejlepší a snaží se ho utěšit. Vypráví mu naposledy o jejich snu, o farmě a o králících, které Lennie bude chovat. Jakmile se Lennie zaposlouchá, tak ho George nečekaně zastřelí, aby ho ušetřil krutého osudu.

Závěrečná scéna zobrazuje Georgeovu osamělost, když sám odchází se Slimem do baru, zatímco jejich sen o společné farmě zůstává navždy nenaplněn.